

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų derėtis su profesinių sąjungų organizacijomis dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinės sutarties ir pasirašyti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinę sutartį suteikimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Lietuvos Respublikos darbo kodeksas ir Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas numato galimybę sudaryti šakos kolektyvinę sutartį, kuri galėtų būti taikoma darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, ir valstybės tarnautojams. Vadovaujantis Darbo kodekso

181 straipsnio 2 dalimi, socialinėje partnerystėje šakos ar nacionaliniu lygmeniu darbdaviams – iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, – atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pagal Darbo kodekso 194 straipsnio 2 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė gali pati tiesiogiai dalyvauti kolektyvinėse derybose kaip šakos (gamybos, paslaugų, profesinės) kolektyvinės sutarties šalis arba įgalioti dalyvauti atitinkamos valdymo srities ministeriją ar kitą Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigą, ar įstaigą prie ministerijos.

Nutarimo projekto tikslai:

1) suteikti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) (įstaigai prie ministerijos) įgaliojimus derėtis su profesinių sąjungų organizacijomis dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinės sutarties ir ją pasirašyti (Nutarimo projekto 1 ir 2 punktai);

2) pripažinti netekusiais galios aktualumą praradusius Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 16 d. nutarimą Nr. 680 „Dėl Įgaliojimų vesti derybas su profesinių sąjungų organizacija dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinės sutarties parengimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 18 d. nutarimą Nr. 149 „Dėl Įgaliojimų pasirašyti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinę sutartį suteikimo“, kuriais Lietuvos Respublikos Vyriausybė Fondo valdybą jau buvo įgaliojusi vesti derybas su profesinių sąjungų organizacija bei su ja sudaryti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinę sutartį (Nutarimo projekto 3 punktas).

Dėl įgaliojimų suteikimo Fondo valdybai.

Kaip jau nurodyta, Lietuvos Respublikos Vyriausybė Fondo valdybą jau buvo įgaliojusi vesti derybas su profesinių sąjungų organizacija bei su ja sudaryti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinę sutartį (žr. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 16 d. nutarimą Nr. 680 „Dėl Įgaliojimų vesti derybas su profesinių sąjungų organizacija dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinės sutarties parengimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 18 d. nutarimą Nr. 149 „Dėl Įgaliojimų pasirašyti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo šakos kolektyvinę sutartį suteikimo“). 2015 m. kovo 23 d. buvo pasirašyta Valstybinio socialinio draudimo fondo

administravimo šakos kolektyvinė sutartis Nr. BS-1, kurios 45 punkte buvo numatyta, kad ji galioja iki naujos sutarties sudarymo arba šios sutarties nutraukimo. Sutartis neteko galios 2018 m. spalio 11 d. pasirašius Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų šakos kolektyvinę sutartį Nr. BS-5. Nurodyta šakos kolektyvinė sutartis 2020 m. sausio 2 d. buvo vienašališkai nutraukta Fondo valdybos iniciatyva, nes pagal nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojusias Valstybės tarnybos įstatymo nuostatas, valstybės tarnyboje nebuvo galima sudaryti šakos kolektyvinių sutarčių.

Kolektyvinėje sutartyje šalys nustato darbuotojų darbo, socialines ir ekonomines sąlygas ir garantijas, taip pat abipuses teises, pareigas ir šalių atsakomybę. Fondo valdyba, vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 32 straipsniu, koordinuoja ir užtikrina Fondo valdybos teritorinių skyrių efektyvų ir kokybišką darbą, juos kontroliuoja, taip pat organizuoja Fondo administravimo įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymą bei atlieka kitas darbdavio funkcijas. Tuo tarpu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1998 liepos 17 d. nutarimu Nr. 892 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, yra valstybės institucija, formuojanti valstybės politiką socialinės apsaugos ir darbo srityje. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nėra nei Fondo valdybos, kurios veiklą ji kontroliuoja, nei Fondo valdybos teritorinių skyrių darbuotojų darbdavys.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaujantis subsidarumo principu bei pažymint, kad Fondo valdybos atstovai jau ne kartą dalyvavo kolektyvinėse derybose tiek dėl darbdavio, tiek dėl šakos lygmens kolektyvinių sutarčių ir yra sukaupę didelę patirtį bei žino darbuotojų poreikius ir institucijos derybines galimybes dėl šių poreikių patenkinimo, Nutarimo projektu siūloma derėtis dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinės sutarties ir ją pasirašyti įgalinti Fondo valdybą.

Dėl šakos kolektyvinės sutarties sudarymo tikslingumo ir jos pavadinimo.

Šiuo metu 5 Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose – Fondo valdyboje ir 4 jos teritoriniuose padaliniuose, turinčiuose juridinio asmens statusą, dirba 3187 darbuotojai. Nurodytuose subjektuose veikia profesinės sąjungos, su kuriomis Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos yra sudariusios darbdavio lygmens kolektyvines sutartis, kuriose sulytos socialinės garantijos jų darbuotojams skiriasi, nors jie dirba vienoje viešojo administravimo srityje. Šakos kolektyvinės sutarties sudarymas sudarys prielaidas užtikrinti vienodas socialines garantijas profesinių sąjungų organizacijų ar jų organizacijas sudarančių profesinių sąjungų atstovaujamiems darbuotojams visose Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigose.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija 2022 m. rugpjūčio 26 d. raštu Nr.1D-4498 Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai pateikė nuomonę, kad „viešojo administravimo veiklos sritis“ turėtų būti suprantama kaip teisės aktais institucijai nustatyta veiklos sritis, kurioje institucija veikia. Atsižvelgiant į tai, kad, *pirma*, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos administruoja ne tik Valstybinio socialinio draudimo fondą, bet ir Garantinį, Ilgalaikio darbo išmokų bei Pensijų anuitetų fondus, *antra*, siekiant užtikrinti, kad šakos kolektyvinė sutartis būtų taikoma visiems ją pasirašiusių profesinių sąjungų organizacijų ar jų organizacijas sudarančių profesinių sąjungų atstovaujamiems darbuotojams (Darbo kodekso 197 straipsnio 3 dalis), siūloma Fondo valdybą įgalinti sudaryti ir pasirašyti Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinę sutartį.

Dėl Socialinio draudimo darbuotojų profesinės sąjungos atitikties.

Socialinio draudimo darbuotojų profesinė sąjunga (toliau – Profesinė sąjunga) 2022 rugsėjo 9 d. raštu „Dėl Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinės sutarties sudarymo ir pasirašymo“ prisistatė Lietuvos Respublikos Vyriausybei

ir Fondo valdybai. Profesinė sąjunga jungia 1866 narius arba 59,5 proc. visų Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų.

Vadovaujantis Darbo kodekso 192 straipsnio 4 dalimi, šakos kolektyvinės sutarties šalimi yra šakos profesinių sąjungų organizacija (-os), kuri (-ios) atitinka Darbo kodekso 179 straipsnio 3 dalyje keliamus reikalavimus, t. y., ją sudaro ne mažiau kaip penkios profesinės sąjungos, veikiančios darbdavio lygmeniu. Darbdavio lygmeniu veikiančiomis profesinėmis sąjungomis taip pat laikomi šakos lygmeniu veikiančios profesinių sąjungų organizacijos pagal savo įstatuose nustatytą tvarką įsteigti padaliniai. Tokie padaliniai laikomi darbdavio (fizinio asmens, įmonės, įstaigos ar organizacijos ar Darbo kodekso 21 straipsnio 4 dalyje nustatytu atveju – padalinio (filialo, atstovybės) lygmeniu veikiančiomis profesinėmis sąjungomis ir turi visas darbuotojų atstovų teises ir pareigas, numatytas šiame kodekse ir kituose teisės aktuose, jeigu jų nariais steigimo momentu yra atitinkamai ne mažiau kaip 20 to darbdavio darbuotojų arba ne mažiau kaip 1/10 visų to darbdavio darbuotojų, bet ne mažiau kaip trys (žr. Darbo kodekso 179 straipsnio 2 dalį).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2022 m. rugsėjo 15 d. raštu Nr. (23.2 Mr-55)SD-3485 „Dėl papildomos informacijos pateikimo“ papildomai paprašė Profesinės sąjungos pateikti informaciją, ar Profesinės sąjungos teritoriniai skyriai, t. y. ne juridiniai asmenys, įsisteigę Fondo valdybos teritoriniuose skyriuose, atitinka Darbo kodekso 179 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus ir galėtų būti laikomi darbdavio lygmens profesinėmis sąjungomis, t. y. jų nariais steigimo momentu buvo atitinkamai ne mažiau kaip 20 to darbdavio darbuotojų arba ne mažiau kaip 1/10 visų to darbdavio darbuotojų, tačiau ne mažiau kaip trys.

Informuojame, kad Profesinės sąjungos pirmininkas Vincas Kunca pateikė informaciją, kad Profesinė sąjunga jungia tris juridinio asmens statusą turinčias darbdavio lygmens profesines sąjungas (Šilalės socialinio draudimo darbuotojų profesinė sąjunga – juridinio asmens kodas 303123616; Utenos socialinio draudimo darbuotojų profesinė sąjunga – juridinio asmens kodas 303122165; Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Klaipėdos skyriaus profesinė sąjunga – juridinio asmens kodas 300030733) ir 7 teritorinius skyrius, kurie buvo įsteigti pagal Socialinio draudimo darbuotojų profesinės sąjungos tarybos patvirtintus nuostatus (toliau – „Sodros“ padaliniai).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija įvertino Profesinės sąjungos pateiktą informaciją ir priėjo išvadą, kad Profesinė sąjunga atitinka šakos profesinių sąjungų organizacijai keliamus reikalavimus, nes ji jungia tris darbdavio lygmens profesines sąjungas ir turi padalinių, kurie laikomi darbdavio lygmens profesinėmis sąjungomis: „Sodros“ Vilniaus skyriaus padalinį sudaro 465 profesinės sąjungos nariai; „Sodros“ Kauno skyrių, susidedantį iš Kauno, Marijampolės ir Alytaus teritorinių padalinių, sudaro 504 profesinės sąjungos nariai; „Sodros“ Panevėžio skyrių, susidedantį iš Utenos ir Šiaulių teritorinių skyrių, sudaro 355 profesinės sąjungos nariai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Profesinė sąjunga yra tinkamas subjektas, su kuriuo Fondo valdyba derėtųsi ir pasirašytų Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų darbuotojų šakos kolektyvinę sutartį.

Nutarimo projektu įgyvendinamas Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 131.2 papunktyje įtvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės siekis skatinti kolektyvines derybas, nacionaliniu, atskirų šakų (sektorių) ir įmonių lygiu dalį darbo santykių reguliavimą perkeltiant iš įstatymų į kolektyvinius susitarimus. Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projektas yra teisės taikymo akto projektas, jo numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisei. Nutarimo projektu Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos neperkeliamos ir neįgyvendinamos.

Priėmus nutarimą, kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimo projekte naujų sąvokų nepateikiama.

Priimtam nutarimui įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų nereikės. Sutaupyti lėšų nenumatoma.

Nutarimo projektas ir šis teikimas patikslinti įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. rugsėjo 8 d. išvadą Nr. NV-2595 ir Socialinės politikos grupės 2022 m. rugsėjo 9 d. pažymą Nr. NV-2605 bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2022 rugsėjo 12 d. raštą Nr. S-2634 „Dėl socialinio draudimo darbuotojų profesinės sąjungos prisistatymo deryboms dėl šakos kolektyvinės sutarties“.

Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Nutarimo projektą parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinio draudimo grupės vyriausioji specialistė Ona Stravinskaitė (tel. 8 658 61398, el. p. ona.stravinskaite@socmin.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 1 lapas.

Ministrė

Monika Navickienė

Ona Stravinskaitė, tel. 8 658 61398, el. p. ona.stravinskaite@socmin.lt